

De vakdidactische kennisontwikkeling van beginnende+ervaren docenten

Hanneke Tuithof

Vakdidacticus geschiedenis UU
Hoofddocent curriculumvraagstukken HU
Curriculumontwikkelaar

- **Vakdidactische kennis van docenten**
- Vakdidactische kennisontwikkeling beginnende docenten
- Vakdidactische kennisontwikkeling ervaren docenten
- Vragen

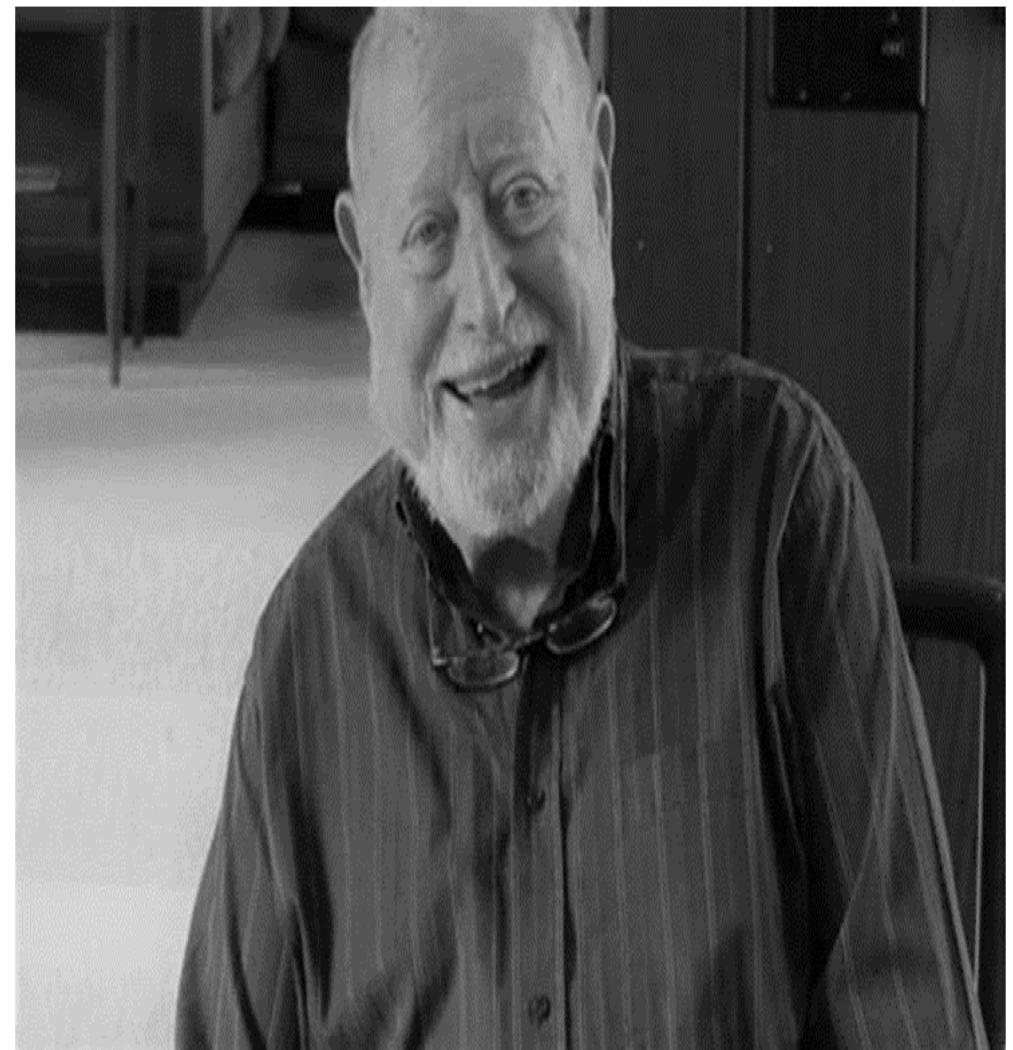
Pedagogical Content Knowledge

I

Vakinhoud en didactiek zijn geen
aparte kennisgebieden.

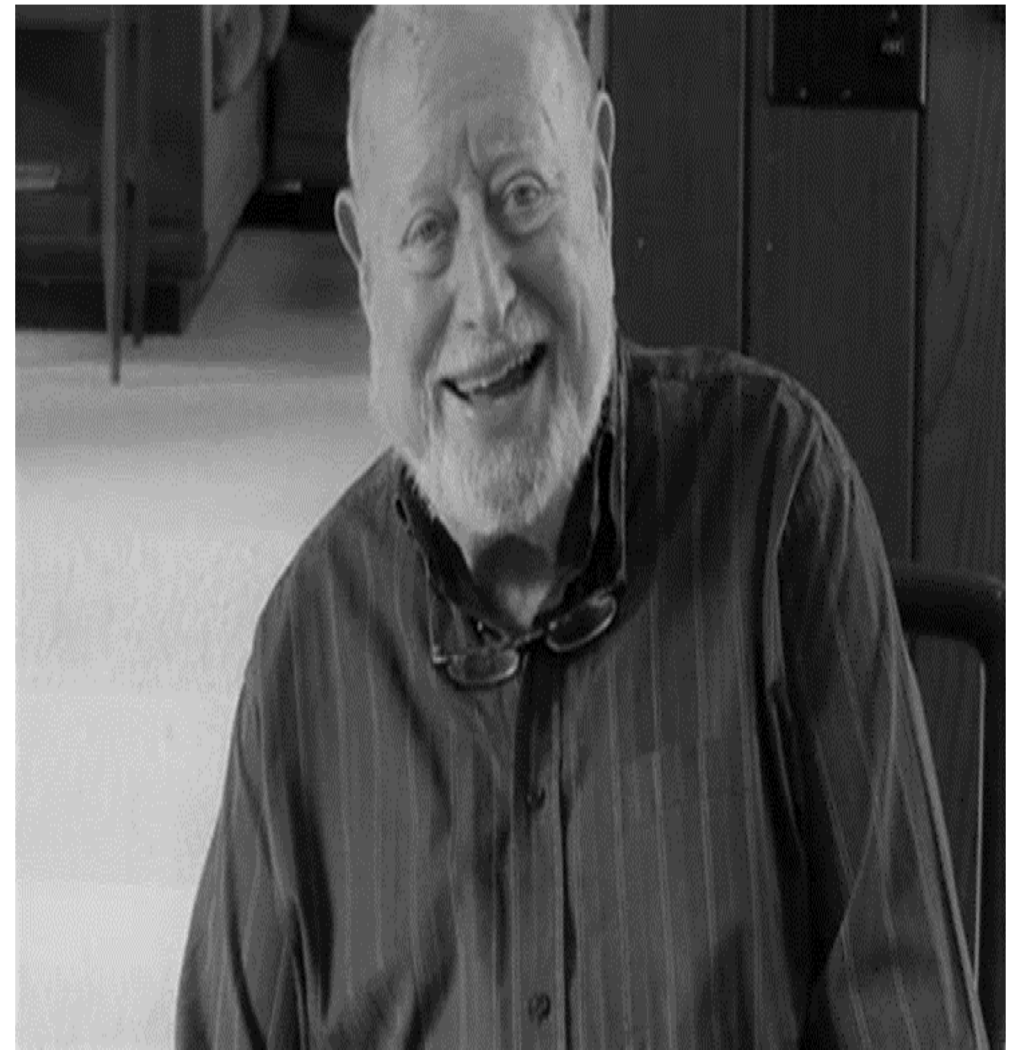
In een mengvorm vormen zij de
unieke kennis van een docent.

(Lee Shulman, 1986)

Pedagogical Content Knowledge II

Veel onderzoekers/vakdidactici onderschrijven het bestaan van die unieke kennis. Kritiek kwam er op nadruk docentenperspectief, ontbreken invloed van de context; doelen/overtuigingen; de relatie met leeropbrengsten leerlingen.
(Berry e.a., 2015; Shulman, 2015)

“The knowledge of, reasoning behind, and planning for teaching a particular topic in a particular way for a particular purpose to particular students for enhanced outcomes” + “the act of teaching....”

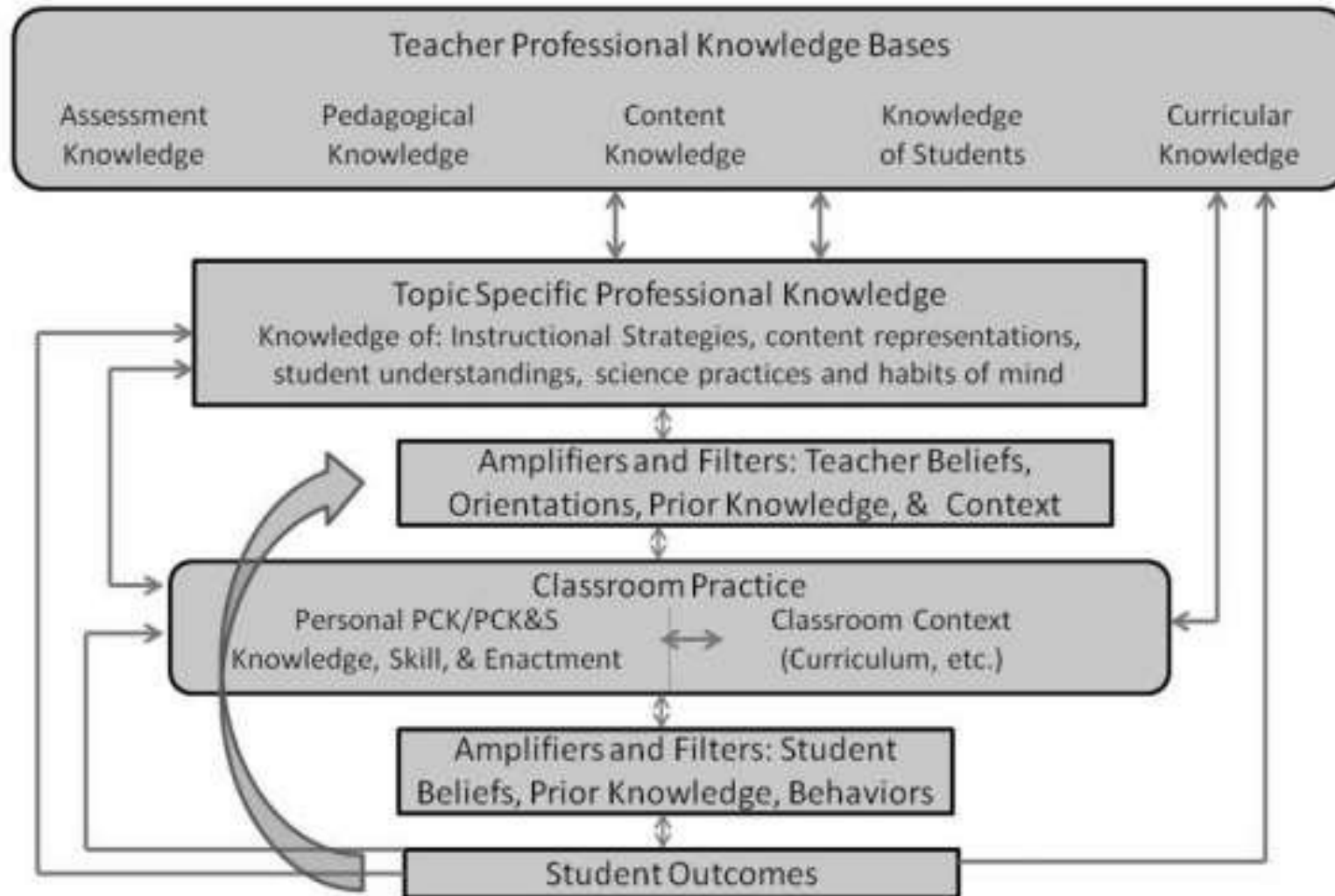
(Gess-Newsome, 2015)

Pedagogical Content Knowledge / vakdidactische kennis

(Magnusson e.a. 1999; Tuithof, 2017)

Consensus model for PCK (Gess-Newsome, 2015)

Vakdidactische kennis docent heeft te maken met:

- Biografie/opleiding
- Interesses
- Leerlingen
- Tijd/faciliteiten
- Vakinhoudelijke kennis

Pedagogical Content Knowledge sterk ontwikkeld hebben betekent bijvoorbeeld in de praktijk dat:

Als een klas heel onrustig binnen komt, de docent ter plekke de les kan omgooien en een andere inhoud en/of werkvorm kiezen.

Als een leerling het niet snapt, de docent het op een andere manier kan uitleggen die bij de leerling past.

- Vakdidactische kennis van docenten
- **Vakdidactische kennisontwikkeling van beginnende docenten**
- Vakdidactische kennisontwikkeling ervaren docenten
- Vragen

*“Ik heb nog niet dat
improvisatievermogen en het arsenaal
om op het moment dat ik de voorkennis
van leerlingen test, te denken: Oh je weet
het al! Dan gaan we het anders doen.”*

Beginnende docent over eigen kennisontwikkeling

Ontwikkeling van vakdidactische kennis

leservaring opdoen;
reflecteren;
samenwerken met collega's;
lezen van vakliteratuur;
vakdidactische cursussen;
Interactie met leerlingen;

(Evens, 2015; Smit & Tuithof, 2020)

De vakdidactische kennisontwikkeling (PCK) van beginnende docenten:

- ...is contextspecifiek
- ...is op basis van vakinhoudelijke kennis.
- ...heeft tijd en aandacht nodig.
- ...wordt beïnvloed/gestuurd door doelen en overtuigingen.

(Berry e.a., 2008; Tuithof, 2017)

Vakdidactische kennis docent heeft te maken met:

- Biografie/opleiding
- Interesses
- Leerlingen
- Tijd/faciliteiten
- Vakinhoudelijke kennis

Jouw doelen:

Jouw overtuigingen:

Welke ervaringen:

Opdracht uit lerarenopleiding:

Hoe spelen jouw doelen, overtuigingen en ervaringen een rol?

Je kunt om beter idee te krijgen, onderstaande korte animaties bekijken.

Deel 1 <https://youtu.be/0xzPRngvpl8> Deel 2 <https://youtu.be/BOVWlrPdGMl>

Deel 3 <https://youtu.be/8iVwl-y6qiA>

Voorlopige conclusies Smets & Tuithof naar PCK docenten in opleiding geschiedenis

- Vakdidactische kennis is gefragmenteerd of nog niet geïntegreerd aanwezig
- Kennis van curriculum is niet hun eerste concern
- Focus op vakinhoud en docentactiviteiten, daarna op leerlingen als groep en daarna leerling als individu
- Er zijn bij lesvoorbereiding praktische overwegingen als aantal tafels in lokaal of beschikbare kennis van vrienden/ huisgenoten

- Vakdidactische kennis van docenten
- Vakdidactische kennisontwikkeling beginnende docenten
- **Vakdidactische kennisontwikkeling van ervaren docenten**
- Vragen

Ontwikkeling van vakdidactische kennis

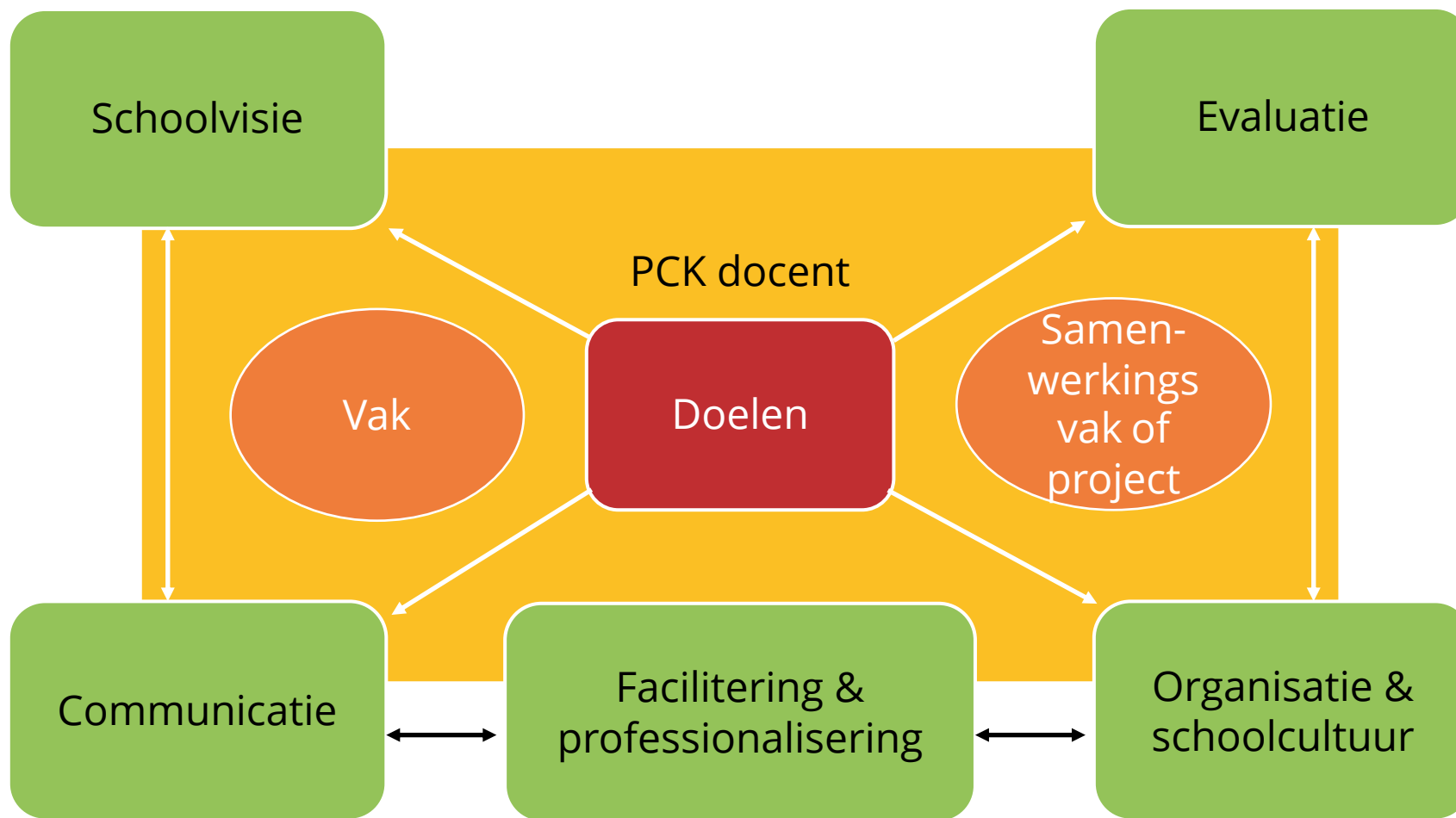

leservaring opdoen;
reflecteren;
samenwerken met collega's;
lezen van vakliteratuur;
vakdidactische cursussen;
interactie met leerlingen;

(Evens, 2015; Smit & Tuithof, 2020)

Internationale kaders & trends

Maatwerk, 21CS, TLCD

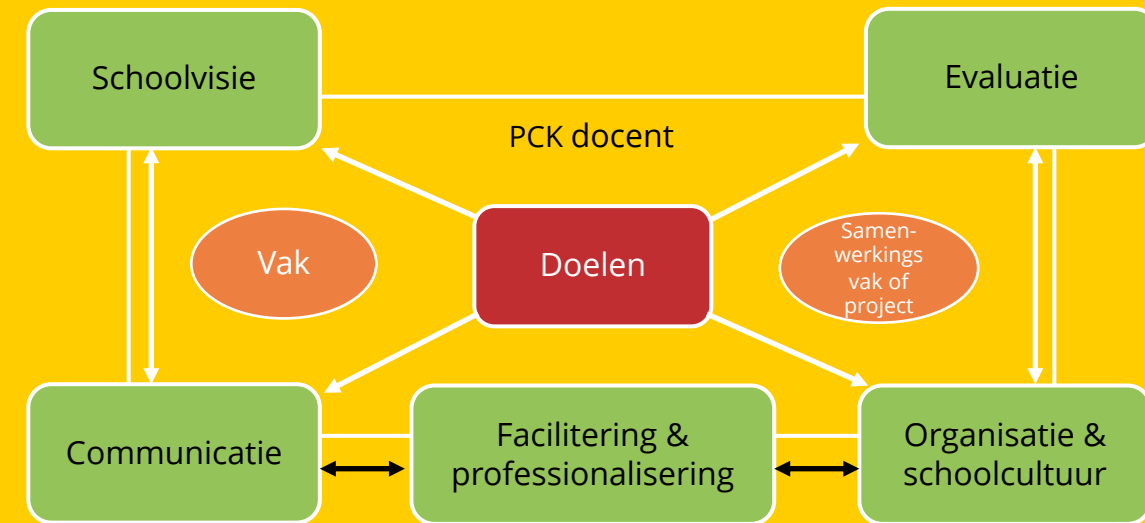
Landelijke kaders

Kerndoelen, eindtermen, vervolgonderwijs

Leefomgeving

Beschikbaarheid van voorzieningen, gemeente

School-/bestuursniveau

Handelen in de klas

Universiteit Utrecht

Pedagogical Content Knowledge / vakdidactische kennis

(Magnusson e.a. 1999;
Tuithof, 2017)

Tot slot....

Vakdidactische kennisontwikkeling kost tijd.

Doelen en overtuigingen hebben invloed op de vakdidactische kennisontwikkeling.

Vakdidactische kennis is vakspecifiek en daarom kun je niet altijd alle docenten over een kam scheren.

Bij curriculumveranderingen of verandering beleid hebben (ervaren) docenten tijd nodig om hun vakdidactische kennis verder te ontwikkelen.

Vakdidactische netwerken zouden vakdidactische kennisontwikkeling kunnen bevorderen.

Info & contact

E-mail: h.tuithof@uu.nl
Youtube en Twitter: @hanneketuithof

<https://www.slo.nl/thema/vakspecifieke-thema/mens-maatschappij/handreiking-samenwerking-mm-vakken>

www.uu.nl/geschiedenisendidactiek en
www.uu.nl/nascholinggeschiedenis

De informatie in deze presentatie is met zorg samengesteld,
maar er kunnen geen rechten ontleend worden aan de inhoud.